

INTERVENCIÓ DE MIQUEL ICETA EN LA CLOENDA DEL SEMINARI
“AUTOGOVERN, FEDERALISME I DRET A DECIDIR. ELS CASOS D’ESCÒCIA I
QUEBEC”, ORGANITZAT PER LA FUNDACIÓ RAFAEL CAMPALANS,
29.06.12

Amigues i amics,

Començo per agrair els ponents les seves intervencions, als assistents la vostra presència i a l’equip organitzador la seva magnífica feina.

Ha estat tot plegat fantàstic. Hem organitzat per primera vegada un Seminari sobre aquestes qüestions i crec que hem aprovat amb nota l’examen.

Aprofito per recomanar l’estudi dels materials que hem distribuït, entre els quals hi trobareu la ponència que en José María Ruiz Soroa volia presentar avui, però que ha estat privat de fer-ho a causa d’un imprevist.

Em correspon com a President de la Fundació Rafael Campalans cloure el seminari, i ho vull fer subratllant que el que s’ha dit avui aquí i el que diré ara no tanca el debat. És una cloenda que, paradoxalment, no tanca. En tot cas, obre un debat. I recordant una obvietat, el que diré és la meua opinió personal, no de la Fundació ni la del PSC. Tampoc està de més recordar que no li correspon a la Fundació arribar a conclusions ni prendre resolucions.

Però sí vull dir que en els debats sobre aquestes qüestions i d’altres relacionades els socialistes catalans hi participarem. No en restarem ni al

marge ni indiferents. Els debats no ens fan cap por. Ans al contrari, ens estimulen. Però debats rigorosos, amb respecte, fugint de consignes, simplificacions i estigmatitzacions de cap mena.

Som la Fundació del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) però volem treballar de forma ben oberta amb els demòcrates, catalanistes, progressistes i federalistes en tota la seva diversitat que s'han de sentir entre nosaltres com a casa.

Participarem en aquests debats i els fomentarem des d'una perspectiva democràtica i federal.

Des d'una perspectiva democràtica, compromesos amb la democràcia, en la que caben totes les idees defensades de forma pacífica i respectuosa amb les idees dels altres. Convençuts de la capacitat de la política democràtica com a mètode per conciliar interessos de vegades contradictoris.

Des d'una perspectiva federal, de pacte, d'unió i llibertat. Som d'aquells que es volen unir a d'altres, no separar-se'n, però ens volem unir a d'altres assegurant el respecte a la nostra identitat i la defensa més eficaç dels nostres interessos.

Com he comentat aquest matí en el col·loqui de la primera taula rodona, volem abordar aquestes qüestions des dels ideals, sí, però també des de la teoria política, la política pràctica i també la realitat social concreta.

I no ens cansarem de repetir que el nostre model és el del federalisme plurinacional, és a dir, un federalisme adaptat a la realitat plurinacional,

pluricultural i plurilingüística espanyola, immersos al mateix temps en l'ambició projecte de la construcció federal europea en la que també aspirem a jugar un paper protagonista.

No renunciem a defensar el nostre ideal federal per quatre raons fonamentals:

1. Perquè creiem que és el més ajustat a un món de sobirania compartides i interdependències.
2. Perquè evita el xoc d'identitats i la fractura de la societat en funció dels diversos graus d'autoidentificació nacional.
3. Perquè és coherent amb els nostres valors de fraternitat, solidaritat i internacionalisme.
4. Perquè té com a instruments privilegiats l'acció política democràtica, la negociació i el pacte.

Certament la via federal s'ha vist fortament condicionada pel desenllaç del procés estatutari i, molt especialment, per la Sentència del Tribunal Constitucional del 2010. Vull ser clar al respecte. Crec que el PSC encara ha de pair el terrabastall. I el PSOE i l'esquerra espanyola també.

Hem d'esforçar-nos a dissenyar el nou contingut de la proposta federal en una etapa radicalment diferent a l'anterior. Una nova etapa en la que pesa i molt la Sentència, però que no pot ni oblidar ni menystenir el balanç eminentment positiu dels més de 30 anys d'autogovern de Catalunya.

Després d'haver seguit amb atenció totes les intervencions i particularment les referides a Escòcia i el Quebec, estic encara més

convençut que abans de començar el Seminari que les tensions nacionals no es resolen en un moment puntual, quan arriba el gran dia. Al Quebec, dos referèndums i una creixent sensació de fatiga. A Escòcia una perspectiva de referèndum en la que se'ns diu que l'opció més desitjada no és la independència sinó un increment, una millora de l'autogovern. Tots els ponents han estat d'acord en els canvis substancials dels vells conceptes d'Estat-nació, independència i sobirania. I això, lògicament, condiciona el debat. També la diferent cultura política de cada país.

Crec que serà la política democràtica i els seus mecanismes, sempre perfectibles, la que anirà assenyalant el millor camí per anar resolent els problemes a mesura que es vagin plantejant.

I la política no pot mai oblidar el principi de responsabilitat. I un dels seus principals requisits és el de no crear problemes encara més grans que els que pretén resoldre. No és menor la perspectiva d'una fractura social que, entre d'altres coses, podria provocar el sorgiment de minories nacionals enfrontades. Tampoc no seria responsable aixecar falses expectatives que, al capdavall, poden generar importants frustracions. I és evident que ni falses expectatives ni frustracions són bases sòlides per construir el futur

En aquest terreny he de dir que crec que la democràcia representativa potser ofereix més instruments de negociació, pacte i resolució de conflictes que el recurs a mecanismes de democràcia directa que, òbviament, també poden jugar un paper decisiu en determinats moments.

En aquest tipus de debats i en les propostes polítiques que es formulen convé demanar un alt grau de claredat. I no ho dic només pel que fa al contingut de la pregunta concreta d'un eventual referèndum (i en aquest sentit l'opinió de la Cort Suprema del Canadà i el contingut de l'anomenada 'lleï de la claredat' proporcionen elements rellevants) sinó també pel que fa al capteniment de tots els actors polítics.

Per exemple, s'estén la idea que al Parlament de Catalunya la majoria dels debats giren al voltant de la independència i d'un eventual referèndum, quan ni el primer ni el segon ni el tercer ni el quart partits amb representació parlamentària, ordenats en funció del seu pes electoral, no havien recollit en els seus respectius programes cap mena de previsió ni compromís al respecte. És exigible que qui vulgui independència o referèndum ho digui clarament i centri la seva proposta electoral en aquest tema sense eufemismes ni subterfugis.

Tampoc sembla raonable barrejar la qüestió d'un eventual referèndum de secessió (que així és com caldria qualificar-lo en termes acurats) amb la negociació per assolir més poder i més diners. Personalment no crec que ajudi gaire a la futura negociació del pacte fiscal la sovintejada apel·lació a l'Estat propi per part de CiU. A una negociació ja prou complexa i delicada se li afegeix un element d'incertesa de futur que dificulta la negociació i genera una enorme desconfiança.

Com a conclusió molt provisional i molt personal, i feta des del màxim respecte als que opinen de forma diferent, crec que ni l'autodeterminació (que els ponents han considerat inaplicable a Catalunya) ni l'apel·lació al dret a decidir (encara molt difús i utilitzat de forma temptativa i provisional en algun cas excepcional) poden aportar

una solució màgica al problema de la millora del nostre autogovern o del necessari reconeixement a la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística espanyola, expressada de forma contundent en l'escut d'Espanya.

Però com he dit ja en diverses ocasions el principi democràtic i la política han de permetre el debat i la negociació necessaris per anar solucionant els problemes. Al Parlament de Catalunya calen 2/3 dels membres de la Cambra per reformar l'Estatut. Dos terços, per cert, per decisió de les forces polítiques catalanes, no per cap imposició externa. Per tant, si 2/3 del Parlament volen una consulta o obrir negociacions sobre el que sigui, i ho fan des de la claredat de la que abans parlava, la democràcia i la política han de saber trobar i trobaran el camí per abordar-ho.

Moltes gràcies i bona tarda!